

בשנת חתים חיו סוסי ס"א כי ז"ל: ויהי גם סער לרמו המקובל לנו אחרי נמכר גאולה תהי לו! וכי מו"ח הגאה"צ ז"ל בשם חותנו ז"ל חכונה, דר"ל דאותיות שאחרי "נמכר" במילואיהן, דהיינו סמ"ך נז"ן למר שי"ן, עולים "תרס"י! וכיו"ב שמעתי מפ"ק אדמו"ר מהר"ם מקאסיוו זצ"ל רמז מן הססוק האספו כו' באחריית הימים, אות ה' מרמז ה' אלפים מ"ם מרובעת הוא ת"ר, ימי הוא ס', ס"ה תר"ם, ע"כ, אז זה שמע מו"ח ז"ל מפ"ק אדמו"ר זי"ע ועכ"י קודם תר"ם, והוא לו נדפסה בספרו לקט עני (ויחי), בשנת תרע"ה, וכי שם ז"ל ואם ישאלני השואל מדוע אהי כמחשבי קצין כש"כ כשכבר עבר הזמן כו', אפס ע"ז באתי, דעו לכם שכל הקצין שכי החכמים האמתיים אף כי חלפו וננוזו, מ"מ כולם היה אמו"צ כו' וגם ישנם קצין של בעתו שהוא מוכשר ומסוגל יותר כו' אז יתהוה התעוררת לגאולה כו', ואשר עבר הזמן ועדיין לא נושענו רק אנחנו בעצמנו חבנו בתשלומי נזקו וכו', ע"ש דכה"ק לענין התעוררת בזמנינו דברים חוצבי להכות אש אוכלה.

טודת הנפש ובהלת רוחי מהשמועות קרובות ורחוקות המה יתקפוני לאמר לעטי דום והשי"ת יתור מנוחה לעמו ישראל. — ירדו ש"ב דושת"ה כל הימים ובאה"ר.

דוד שפערבער אנדקה"י.

(ד')

— בע"ה מוש"ק לס': ומשה עלה אל האלקי, תרח"ץ קאשוויא תע"א. —

במוצאי יום מנוחה, קדמתיו תחילה, את כבוד מר חביבי

איהי יאה וגולתיה יאה, בר אבהן אורין תליתאי,

כהן שדעתו יפה הרה"ג המאה"ג לממשלת התורה כש"ת מו"ה

יוסף שווארטיץ נאה דורש ונאה מקיים בעיר הגדולה

לאלקי גראסווארדיין שליט"א.

שלמא בנסילא, מתתא ומלעילא! זה ירח ימים אשר בתוך אחד השיחים

שיחה דהן הן נקטי' לי' למר ניהו רבה חי"ו, שליום מלאת מאה

שנים שמשח עלה למרום ספרא רבא דישראל נר המערבי אסקלוסתיקא

דאורייתא עמוד התוך שכל בית ישראל נשען עליו, מרן הרב הגאון האמיתי

בעל חת"ם סופר יצא בקן קולמסא ובקול מנילחא לספר הודו, ובכן באתי

לברכו בכרכה שלמה שיבצע זממו ומעשי ידיו יכוננהו לכברו לגדול כמוהו

שגדול במיתתו יותר מבחי, ואניל ואשמח בלכבי על הבשורה שיברר מקחו של

צדיק במה שחניחו את ספרו שו"ת חת"ם אשר האירה הארץ מכבודו מעת

יצא לאויר העולם וחלכה כמותו בכל מקום, בלי מפתח ספרותי הראוי לו. —

הנה מאורן של ישראל הגאון מו"ה יחזקאל לנדווא זצ"ל זכה שכאשר חדשו

אור ספרו שו"ת נוב"י שנת תרמ"ד בדפוס ראזענקראנץ ושותפו שרי"אזעטצער

בעיר ווילנא עטרוהו בחוססות גדולות ונכבדות יקרי הערך כמבואר בשער

הספר במספר כ"ו, ובזה נעשה הספר שו"ת נוב"י לחכור שיד הכל ממשמשין

בו, ומלכד החוססות קונטרס אחרון מחשו' נוספו מהמחבר בעצמו, ומלכד

זכרון — ליובל שנת חמאה — למשה

חערות רבות ונכבדות מנדולי וטובי אנשי חשם מאורי חגולח ששקלו וטרי בדברי המחבר, הלא עשו מפתח כללי מכל הדינים והענינים ועקרי הלכה הנוכריי בכל ספרי שו"ת נוב"י למצוא נקל עפ"י סדר א"ב, וחכל חכל המו"ל שו"ת חת"ס שחמה יו"ח מבנתין דמורין אשת המחבר זצ"ל שגם המה נכדי הגאון הנפלא מרן מו"ח עקיבא איגר זצ"ל חניחו את הספר בלי מפתחות הש"ס עד שלא ימצא מפתחות רק בחיו"ד ואהע"ז ח"א, ועוד זאת לא לבד שלא עמלו להוציא את הספר בתכלית החדור כאשר יאתה לערכו הגדול המלאה שבערכין, אמנם בכל הוצאה חדשה שחתו את הנייר בטעותי הדפוס המשחיתים את הכוונה והשאירו את הספר מבלי מפתח ספרותי, עד שהרבה פעמים מי שמבקש דבר ילאה למצא הפתח, וכן לא יעשה למוצאי ספרים אשר כוונתם לעסוק באמונה ולהוציא כלי שלם לטובת המחבר ולהנאת לומדי ספרו, ודי בזה, מה שעניי ראו ולא זר שכבוד מעלתו נר"ו ינע ומצא לערך שלש מאות הלכות גדולות שלא נרשמו במפתח הענינים, ורצונו לגלות תעלומה אשר כחו וחילו לאורייתא, אך לו עמי שומע לי הי' מעריך את כל הענינים המובאים להלכה בסדר א"ב ועושה לו מפתח ספרותי, בזה יברר מקחו של אותו צדיק ויאיר אור חדש על דברי הספר כלו, ויעשה בזה נמילת הסדר שעושים עם החיים עד העולם, מפתח ספרותי כדמות המפתחות שבשו"ת נוב"י היתה לדעתי הקרבן הראוי להקריב לעת חליפת מאה שנים מיום עליה משה סמרא דישראל אל האלקים, ואם מע"כ נר"ו יקבל עליו את המשרה הזאת הכל יודוהו הכל ישבחוהו ואומן רבתא יקרא, ואז בטח יבא על שכרו בזה ובכא. —

יאתין לי כבוד אהוי נר"ו שמרוב אהבה אל החת"ס זצ"ל דברתי עד כה, כי גדול כבודו בעיני עד לאחת, הלא אנו ואבותינו ורבותינו כולנו בני איש א' אנחנו, אחסשטותא דמשה בכל דרא ודרא, מברשי אחזה: אלוף נעורי ההיג מו"ח חיים פריער ז"ל אבד"ק סענטפעטער תלמיד מובהק של בעל פרי החג ההיג מו"ח אברהם בראדי זצ"ל (ולהגאון המפורסם בעל קול ארי' זצ"ל) תלמיד בעל חת"ס! מורי ורבי הגאון העניחן שר התורה ממאדע בעל שו"ת לבושי מרדכי, תלמיד ההיג מו"ח יצחק אהרן, לאנדרעסבערג ז"ל תלמיד בעל חת"ס! רבותי המובהקים הצדיקים והקדושים מו"ח יודא גרינוואלד אבד"ק סאטמאר, והגאון הגדול מו"ח שמואל ראזענבערג זצ"ל אבד"ק אינס-דארף, תלמידי בעל חת"ס שהי' טעם עצו ופריו שוה לבעל חת"ס זצ"ל! ובכן מי שרק למד הוית אביו ורכא בחלק אייראפא האמצעית אם יוכה יראה ויבחון שכל הנחלים הולכים אל הים הגדול שאינו פינו מלא מתהלותיו הוא בעל שו"ת חת"ס זצ"ל שימלאו מאה שנים לעלית נשמתו כ"ה תשרי הבע"ל, ובכן אנו מחוייבים לכבדו במותו איש אשר כמוהו איש חי רב פעלים מקבציאל שבכותו אנו חיים והולכי לאורו באור התורה, — דכירנא כד הוינא מעלל בתוך בית נכאות של האי גיסא מר חביבי ההיג מו"ח דוד חכהן ניימאנן נ"י אבד"ק ציגאנדע שראיתי באחד מחלקי הספר הענקי חקרי לב להראשון לציון שר התורה הגאון מו"ח חיים חזן זצ"ל מירושלים שיצא לאור לערך שנת תר"ג או תר"ד (אין הס' מצוי בידי בעת), ושו"ת חת"ס

נרמס שנת סופר מחירי ובכך באותה שנה או שנה שלאחריה כבר האיר אורו עד שבמזרח, והמחבר בעל הקרי לב מפלסל בדברי הכפר ומוכירו ביותרת הכבוד, הוא דבר שלא זכה לזה אף גם אי' משאר בני דורו שהויל ספריהם עוד קודם חומן ההוא, זהו לאות לדוגמא איך חרדו לקראתו בקצוי ארץ וים רחוקים. —

הנה מעיב נר"ו חזכיר לפני שיוכל שי למורה תשורה להביא אל גנוי המלך מאן מלכי רבנן, ויצויר דמות דיוקנו של אותו צדיק בעל חתים וצ"ל, לא מעובדות שיצא להן מהלכי בקרב העמים. אמנם מספרי דמארי טב, טובה העיסה שנחתימה מעיר עליה, אם גם המצא ימצא בספרי בעל חתים חומר יב שיסיין אור על טוב טעמו, הנה העצה הזאת טובה עד מאד, הלא כבר אחויל (ירושלמי דשבת פ"א) על המקרא שכתהלים ל"ט אך בצלם רב נירל אמר כל האומר שמועה מפי אומרה יהא דומה בעל השמועה כאלו עומד נגדו מאי טעמא אך בצלם יתהלך איש! הנה ראיתי מי שצייר את תמונתו הנשמי של בעל חתים וצ"ל צייר אומן, שתחת השרטוטים שדרך הציירים האומנים לשרשם, לקח הוא לו את מנילת שיר השירים, ובוה השלים את תמונת כל החי כמו שהוא חי, ובכך עשו האומנים גם עם מרדכי איש יהודי שהי בשושן הכירה שציירו את צורתו הנשמי בפסוקי המנילה באותיות קטנות והשלימו את צורתו באופן נעלה ונשגב, הנה אם כן עשו האומנים בצורתו הנשמי, על אחת כמה וכמה שהחוב לעשות כן בצורתו הרוחני של החתים וצ"ל והשרטוטים צריכים אנו ליקח מתוך ספריו ומתוך האנכיית של מחבר דידן שהוא האנכי נפשי כתיבות יהבות, של שר התורה ורבן של ישראל הלזה. עד נאמן על אמיתת השרטוטים הללו אשר הביא מכת"ק בנו הה"ג מו"ה שמעון סופר בהקדמה לחיו"ד שכ' בזה"ל: והשמועה ששמעו מעלתם שהוצאתי חיבור אי' ובקשו ממני לשלוח שמה, דבר זה לא הרהרתי בו ולא עלה על לבי עדיין, כי לרובא דעלמא שהם גדולים וטובים ממני או לכה"פ כערכי, המת לא צריכי לדידי, ולמעוטי דמעוטי שהם פחותים ממני למה זה אטריח בשביל המיעוט, ואולי אולי הי' הדבר שרוב העולם צריכי לי חלילה, מ"מ לא ידעתי החיוב להדפיס ולפור דברי ברבים, כל עוד שיחיינו הי' ויתן לי כח הריני מוכן ללמוד עם כל חבא לשמוע, לא אשקוט ולא אניח כאשר ציוני הי' אלקי מה אני בחנם וכו' ולהשיב לכל שואל עד שידי מנעת באפס דמים, וחנני כותב על הספר בדיו כל מה שחנני השי"ת, הן בהלכות הן באגדה, והמה מונחים הסקר כל מי שרוצה להעתיקם יבא ויעתיקם, וכן עשו קדמוני קודם הדפוס, יותר איננו מחויב, ואם ח"ו להגדיל שם חוששני מקללת חכ"ל נגד שמא אבד שמי, כאשר אירע לרוב מחברים, ומכ"ש להרוויח ממון ליטול חיים מן העולם ח"ו, ע"כ לא עלה לבי כנ"ל, עכ"ל, הנה דברים אלו שכ' לפי תומו צדיק, המת מעידים על טוהר לב שאין כמוהו, לא רק בדור הזה אף גם בדורות קמאי, ולכן זכה למה שזכה, וראוי הדברים שיורשמו למוכרת בצמורן שמיר על כותלי בתי מדרשי לאות ולדוגמא כל שהוא, איך זכה לשם ולתהלה שמאם בכל אלה, אך האמת יורה דרכו שהלכת כמותו, וחי עמו. עכ"פ מי שלא הרהר בלבו עת רשם בדיו על הספר את אשר

הנה ברוחו הקשה ביום קדים, המה אמיתים בתכלית האמת, בלי כחל וכלי שרק, ובכן אם קבץ על יד ירבה מתוך ספרי מחבר דנן וצ"ל לקושי אמרים כאלה וכאלה יצייר את דמות תבניתו שהתקין ממנו בנין עדי עד ונוכל לקיים את המקרא אך בצלם יתהלך איש כדרשת רב נידל בירושלמי כל האומר שמועה מפי אומרה יהא דומה כאלו בעל השמועה עומד נגדו, וד"ל. —

הנה ספרו שו"ת מלאה על כל גדותיו חומר רב יקר הערך תרבותי וספרותי מחיי המחבר מקורות הימים אשר היו טובים מאלה, מהשקפתו הרוחנית ונקודת מצבתו לתנועות חדשות שנחתו בחייו, פוק חוי, (בסי' קצ"ו) בתשובתו הרוממה לבעל ישמח משה וצ"ל שכותב הוא בזה"ל: ועוד רגע אדבר כי שמות הקודש הם פעולות אמיתיות מכה שראיתי בעיני מאיש מופת מורי כהן צדק זל"ה, וכו' בשעה הוא מצדיק את דברי החכם הספרדי מטריעכט (בסי' נ"א) וכו' ויפה כי מעלתו על שכנגדו שהביא מכתבי האר"י וכו' עליו פר"מ עם נעלמים לא אבא, יפה דבר, וכן אני אומר כל המערב דברי קבלה עם ההלכות הפסוקי חייב משום זורע כלאים פן הוקדש המלאה הזרע אשר תזרע, ולעומת זה המערב ספרי הגיון עם דברי תורה עובר על חורש בשור ובחמור יחדיו, ואם הוא מנהיג ישראל מנהיג בכלאים, בו בשעה הוא כתב שם (סי' קצ"ז) בזה"ל: האמת לא אכחיד כי מרגלא בפומי כי כל האמור להלכה בשו"ע היא תורה נתונה לכל ישראל בשוה ואין בודר במועדיו, אכן מי שאין לו אלא תורה אפי' תורה אין לו, כי זה נעשה מצות אנשים מלומדה ואב לבנים יודיע, ע"כ כל המתחסר עם קונו ניכר במעלליו מה שלבו בודה לשם ה' להזיר נזיר מכל מה אשר ידבנו לבו, ובזה אין סגנון א' עולה לשנים כי אין לב בני אדם שוה באהבת ה', ולכן נקראים בני כושים משונה במעשיו אך רק משונה באור"י אבל תוכו מתאחד עם כל ישראל, ואך לעשות עדה שלמה כולם יתחסדו במנהג א' לכולם היא גופא נעשה חק לישראל וזה א"א, עכ"ל, ואת כל זה כתב לבעל ישמח משה וצ"ל שכל מגמתו היתה לעשות את החסידי' לתנועה עממית, אבל בעל חת"ס וצ"ל עקב רוח אחרת היתה אתו, דאג בעד אחדות האומה הישראלית ולא רצה שיעשה התורה לשתי חורות, ואף אמירה נעימה כתיבה יהבית, אבל עמד על עמידתו אף נגד מאורן של ישראל בעל ישמח משה וצ"ל, ולא באתי בזה ח"ו להכריע ביניהם וכי מה אני לתת את ראשי בפה האריות הללו וזכרונם לברכה לחיי העולם הבא, אך להראות את שיטת החת"ס וצ"ל שעמד בכל תוקף ועוז נגד תנועה חדשה בעיניו, בודאי שלהבתיה הבוערת בקרבו נתן לו ע"ז עוז ועצמה ובכח האכילה שהוא לחם גם נגד סיטרא דחורינא אחר ימ"ש בחלק ו' מתשובותיו שערך המערכה בכח ב"ד יפה כחכם הרואה את הנולד שכל כונת משכילי ה"ב ובערלין ליעבערמאנן ואחר ימ"ש לנתק את מיתרי האומה הישראלית בחדשם תפלות בצבור בלשון אשכנזית וראה מה שיוולד לדור אחרון שהיום אומר לו עשה כך, ומחר אומר עשה כך, עד שיאמר לו לך ועבוד ע"ז, שהלכו לחרפות ולדראון עולם כן יאבדו כל אויביך ה', אמנם החת"ס וצ"ל חשב סוף מעשה במחשבה תחילה ורצה לצמצם את ההסירות להשרידים אשר ה' קורא, ולא לעשות עדה שלימה כולם יתחסדו במנהג א'

לכולם, וזה ח"י גם כוונתו כפי' מ"ו ומ"ז מאו"ח בענין שלא לעבור לפני
 התיבה בלבוש צמר, ואם כי יש לי שם על דברו הערה א' קטנה, אבל היוצא
 מדבריו שהוא הוא שאמר לבעל ישמח משה זצ"ל שאין מן המדה לעשות
 ערה שלמה כולם יתחסדו במנהג א'. — אך מה שכי' הוא ז"ל (כפי' מ"ו)
 בזה"ל: ועתה אני אדבר ואדרוש הנניד מוהרא"צ ואומר לו בוראי אם ירצה
 לחקקדש ולהטהר עצמו כמותר לו שלא ללבוש בגדי צמר מהיום והלאה
 קדוש יאמר לו, אך אם א"א לו והרי הוא ככל המון ישראל ח"י, מ"ם
 אעפ"י שאינו אומר שבשעת התפלה יחוש יותר לחשש שעטנו חלילה שאם
 ילבש משתן בשעת תפלה מטעם ספק שעטנו הרי אומר עצמו הבגדים הללו
 גם שלא בשעת התפלה כיון שנכנס לבית הספק, ע"כ אם לא ירצה להיות
 מהפושם מספק הנ"ל אין חילוק בין שעת התפלה לכל היום כולו, עכ"ל.
 ואם כי אינו כדאי להשיב על דבריו ח"ו אך כהערה קטנה מני דברי מרן
 הגאון זצ"ל בעצמו אני מוכן לשדות בו נרנא וללמד זכות על אלו המתחסדים
 עם קונם, שהנה זה ראה חדש הוא נ"כ מדברי מרן זצ"ל בספרו תו"ט עה"ת
 (תצות) בדי"ה כתנת תשב"ץ איתא בסליחות של מוסף יוהכ"פ שהכתנות של
 כה"ג ח"י כלאים, והוא תמוה, ושמעתי מהחכם מו"ה וואלף היידענהיים פירושו
 עפ"י דא"י ביו"ד ס"י שס"ד בהנ"ה שאם אין יכול לפשט בגד התחתון
 מבלי שיפשוט העליון תחילה אם האחד צמר והשני פשתן שאסור ללבוש
 משום כלאים והוא מהירושלמי, ויען שה"י המעיל תכלת ואי אפשר לפשוט
 הכתונת שה"י שש בלתי שיפשוט המעיל וממילא היה כלאים, ודפח"ח, והנה
 המע"י בש"ל יראה שהביא מהלבוש להקשות על ההנ"ה הנ"ל שהכתונת
 שלנו שיש להם בית צואר יכולים לפשוט התחתונה מבלעדי העליונה ולכן
 אין מן החיוב ליוחד בכל זה, והנה בשעת התפלה אף גם זאת בשעת תפלת
 ש"ע הלא א"א לפשט כתונת מבלי מלבוש העליון וביען הכתונת היתה רובם
 פשתן נזהרו החסידים לירד לפני התיבה במלבוש עליון של צמר לצאת ירי
 דעת הנ"ל בשם ירושלמי, ואם כי אין השנה על החת"ם ז"ה, עכ"כ למור
 זכות על חסידיו בעל ישמח משה שהיו פקיעו שמיחו ובקיאם בהלכה, וד"ל. —
 ב"י שרוצה עפ"י דברי החת"ם זצ"ל בעצמו לעמוד על סני הדור ההוא, איך
 היו שמורים לנצח גם כיד מלכים ושרים, עיניו יראו ואזניו יבחנו דבריו
 כפי' קצ"ה בהשמטות לחלק חו"מ. [[עיי' לעיל (דף מ"ו) אות ה']]. —
 מרן בעל חת"ם זצ"ל עמד לישע עמו בכל מנהג קל ולמד זכות על מנהגי
 דור ודור, ואף אם ראה אשר רע בעיניו לא יצא לריב מהר ודברי חכמים בנחת
 נשמעים, לך נא ראה (כפי' קצ"ו) שם, ואת חכם רב העיר הציל מחצי רוגנים
 כאשר יבואר מדבריו הברורים כשמלה, ועל כל אנדה למד זכות, גם על
 ראשי ח"ק על שלוקח"י ממון רב מיורשי חבר מינן ע"ה. [[עיי' לעיל
 (דף ז' ע"ב) אות ד']]. — כפי' שנינו מחו"ר עמד להציל את הרמב"ם
 בהיותו מונה מספר י"ג מעקרי חדת והביא בשם תלמידו הגאון מו' מאיר
 א"ש זצ"ל שכתפלת רב טביומא המוכרת בשלי"ה שם נאמר, עם יושר עקרים
 שלש עשרה, הוא הערה נכונה, אך ראיתי שם מה שקשה בעיני שמביא
 בשם דרשות הרמב"ן (לא ידעתי שחר מקומו) בזה"ל: הרי אדח"ר ראה עצמו

יחידי בלי אב ואם ומעשה גי' ונרושו והוא דיבר מה אל מה עם שם בן נח רבו של יעקב אבינו ע"ה, עכ"ל, ודבריו חמץ צ"ע כי המעיי' בס' סדר הדורות עיניו יראו בדף י"א ע"ב (מהוצאת משכיל לאיתן על שנת אלף ג"ו) בזה"ל כתב בהקדמה ספר צדח לדרך (ד"ג א') ז"ל: נח ישב עם אדם, ואברהם עם נח הרי אברהם שלישי לאדח"ר כאשר מבואר בחשבון שנותיהם ויעקב שימש אז שם עכ"ל, וכתב ע"ז בעל סח"ר ראה איך טעה דנח לא ראה את אדם דאדם מת תחק"ל באלף הראשון, נח נולד ג"ו לאלף השני, עכ"ל, הרי רואה אתה שאדם לא ראה אף את נח וכ"ש שלא ראה את שם, ואיך דבר עמו והוא תמוה, אם כי מה שבי' שהשלשלת בלי חסס הוא אמת, אבל מספר הדורות אינם מכוונים, וצ"ע, ולא באתי ח"ו לעורר על דברי חז"ם, אך האמת אהוב יותר, כי הנני מעיד בעד—שמועה מה ששמעתי מפה קדשו של מרן הרב הגאון הצדיק מאונסדארף וצ"ל שכאשר הביא לפני החת"ם וצ"ל את הספר „בר—וחאי" מהחכם מ' משה קוניץ ע"ה פתח ואמר „ערכים עלי דברי דודים שבס' מטפחות סופרי' מהגאון היעב"ץ וצ"ל ממענות הבר יוחאי, כי אצל בעל החת"ם וצ"ל ה' הגאון היעב"ץ בדוק ומנוסה למאמין בכל דברי חכז"ל ואת חכם הנ"ל חשר למסתפק ועולת, ומרגלא בפומא דמרן וצ"ל „שמי שכופר בננלה על הנסתר, הוא כופר בנסתר על הננלה" — כללו של דבר דברי החת"ם בכל תשובה ותשובה מקור מים חיים לתורת ה' תמימה, ומכל שיטה ושיטה הרואה יראה את יקר רוח איש חבונה מנחיני בכל הדורות, ובכן מי שיקח לו מועד מישירים ישמוט מעצם כתב ידו על תפארת יקר מלכותו הגיון רוחו והשקפתו על הכלל ועל הפרט דבר השווה לכל נפש בלי נשיאת פנים לאיזה צד שתהי' הכל לשם שמים ולשם עמו ישראל ליחדם באהבה אהבת איתן עד העולם. — והנה מעכנר"ן אומן רבא יקרא אם קובץ על יד ירבה חומר רב לתולדות החת"ם ודור דעה שחוננה בגאון הרוחני הזה, [[כאשר המליץ עליו חכם א': אשרי העם „שככה" (גמטרי' משח) לו]]. ואם יצאו דבריו לאור אענדם עטרה לראשי ואשמח עלי גיל לראות איך קלע אל המטרה. —

והנני הותם בברכה עמוקה וברגשי כבוד ויקר כאשר יאתה מול ערך גדול כמותו ירבה בישראל אוהבו באמת ובתמים דו"ש בלונ"ה,

שרגא וויעזענבערג, מזכיר העדה קע"י פה.

— (ה') —

— ב"ה ג' שמיני תרח"ץ לס"ק, שימלויא יצ"ו. —

כבוד אהו' ש"ב ידי"ג וידיד כל בית ישראל הרב הגאון

המפורסם בעולם מו"ה יוסף הכהן שליט"א.

בר"ם כבי קיבל המכתב של כ"ק אאמו"ר עט"ר הרב הגאון הצדיק שליט"א,

ובאמונה כי בקישוי גדול ערך אותו כי הוא רח"ל חלוש ממקרי

הזמן, ואינינו בקו הבריאות, השי"ת יחזק כחו וחילו לאורייתא וירחם במהרה

על כל ישראל, אך לאהבתו דחק א"ע ממש במסנים להעלות הדברים על